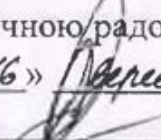

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут економіки, оподаткування та митної справи
Кафедра економіки підприємства

Затверджено

Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 16 » *Вересня* 2021 р. № 7
Голова НМР А. О. Монаєнко

**Робоча програма
навчальної дисципліни
«Економіка підприємства»**

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
(денної та заочної форми навчання)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

освітня програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»

Статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» складена на основі освітньо-професійної програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою Університету «26» квітня 2021 року, протокол № 5.

Укладач:

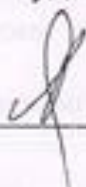
В. В. Ткаченко, доцент, к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства.

Рецензенти:

Г.С. Мельничук, доцент, к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства.

О. Г. Рябчук, доцент, к.е.н., доцент, кафедри аудиту та економічного аналізу.

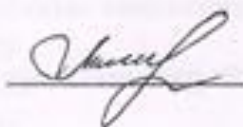
Гарант освітньої програми

А. В. Лісовий, д.е.н., професор.

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки підприємства, протокол від «27» серпня 2021 р. № 1.

Завідувач кафедри

Л. Л. Лазебник, д.е.н., професор.

Розглянуто і схвалено на засіданні Вченої ради навчально-наукового інституту економіки, оподаткування та митної справи, протокол від «06» вересня 2021 р. № 2.

Голова вченої ради
ННІ економіки, оподаткування
та митної справи

В. В. Гурочкіна, д.е.н., доцент.

Завідувач навчально-методичного
відділу

І. В. Качур, к.біол.н., доцент.

Реєстраційний № _____

Рецензія

на робочу програму навчальної дисципліни «Економіка підприємства»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Галузь знань 071 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Вирішення соціально-економічних проблем країни, в тому числі по оволодінню новими механізмами господарювання, формуванню нових потреб суспільства і індивідуума та їх задоволенню, входженню в новий транзитивний стан розвитку в стислі строки, неможливе без якісного перетворення продуктивних сил на перспективній економіко-технологічній основі, що потребує відповідних вкладень фінансових, матеріальних ресурсів та якісного підвищення професійного рівня працівників, які займаються вирішенням даних проблем.

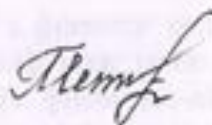
У цьому зв'язку представлена на розгляд робоча програма дисципліни «Економіка підприємства» є цілісним інтегрованим комплексом, який дає змогу отримати та закріпити знання, вміння і навички студентів по вирішенню проблем функціонування первинної ланки економіки підприємства.

Робоча програма містить розгорнуті плани лекцій, семінарських та практичних занять, завдання для самостійної роботи, а також перелік питань для підсумкового контролю.

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до використання у навчальному процесі.

Рецензент:

к.е.н., доцент кафедри
економіки підприємства
УДФСУ

Г. С. Мельничук

Рецензія

на робочу програму навчальної дисципліни «Економіка підприємства»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

Галузь знань 071 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Актуальність даної дисципліни визначається тим, що в умовах сучасного розвитку бізнесу в Україні майбутнім спеціалістам, підприємцям, керівникам середнього та вищого рівня необхідне знання основних параметрів ведення господарської діяльності будь-якого підприємства.

Такі поняття, що вивчаються в межах дисципліни, як «склад та структура активів», «матеріальні та вартісні результати діяльності організації», «склад собівартості», «порядок формування доходів та розподілу прибутку» тощо. В сукупності створюють основу для правильного економічного світогляду майбутніх спеціалістів, бухгалтерів та керівників нашої країни.

Робоча навчальна програма містить структурований план підготовки з дисципліни «Економіка підприємства», по кожній частині відображена структура і зміст тем, наведені тематичні плани лекцій, лабораторних занять, самостійної роботи студентів, перелік питань для підсумкового контролю. В тематичних планах передбачається поступова послідовність розкриття тем на лекціях з наступним вивченням на практичних заняттях, а також відмічається взаємозв'язок викладання як програмного матеріалу на лекціях, так і на практичних заняттях.

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до використання у навчальному процесі.

Рецензент:

к.е.н., доцент кафедри
аудиту та економічного аналізу
УДФСУ

О. Г. Рябчук

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри економіки підприємства

Протокол від _____ 202_ р. №__

Укладач: В. В. Ткаченко, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

ЗМІСТ

1	Передмова	7
2	Опис навчальної дисципліни	8
3	Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	12
4	Критерії оцінювання	21
5	Засоби оцінювання	25
6	Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю	26
7	Рекомендована література	28

1. ПЕРЕДМОВА

Метою навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками, які необхідні для глибокого розуміння сутності господарського механізму з питань управління ринковою економікою на сучасному етапі її розвитку в Україні.

Програмою дисципліни «Економіка підприємства» передбачається дати студентам знання з питань, пов'язаних з об'єктивними передумовами переходу до ринку, основними умовами функціонування та управління підприємств різних форм власності, впровадження передових умов організації і стимулювання праці.

Завданнями навчальної дисципліни «Економіка підприємства»:

- з'ясування логіки нового господарського механізму в питаннях управління ринковою економікою;
- освоєння методики обчислення основних показників, які характеризують діяльність підприємства;
- оволодіння сучасними науковими методами прогнозування, перспективного і поточного планування діяльності підприємств;
- засвоєння методики обчислення основних показників планів та обґрунтування напрямків розвитку підприємств;
- оволодіння практичними навичками організації економічної роботи на підприємстві.

Методи навчання: словесний, наочний, практичний методи; методи організації пізнавальної діяльності (частково-пошуковий, дослідницький); методи стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні дискусії, імітаційні); методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо).

Форми навчання: денна, заочна.

Форми організації занять: лекції, практичні та семінарські заняття, індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача та самостійна робота студентів.

Організація поточного контролю та підсумкового контролю знань: засобами діагностики успішності навчання під час викладання дисципліни є розгляд теоретичних питань (усне опитування), питань понятійного апарату (у вигляді тестів), розв'язок практичних задач, виконання індивідуально-консультаційної та самостійної роботи (перевірка та захист презентацій), написання контрольних робіт. По закінченню вивчення навчальної дисципліни проводиться екзамен в письмовій формі.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5 Модулів: 3 Загальна кількість годин: 150	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність 071 «Облік і оподаткування» Освітня програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»	Обов'язкова	
		Рік підготовки	
		1	1
		Лекції	
		38	6
		Практичні	
		18	2
		Семінарські	
		18	2
		Самостійна робота	
		73	138
		Індивідуально-консультаційна робота студента (під керівництвом викладача) проходить у формі виконання індив. завдання по підготовці доповіді: 3 години. Форма семестрового контролю: екзамен.	Форма семестрового контролю: екзамен. Індивідуально-консультаційна робота студента: 2 години

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність проведення до сліджень на відповідному рівні.

СК 02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК 03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК 05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР 03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР 08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

ПР 09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР 11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Передумовами для вивчення дисципліни є освоєння таких економічних і загальнопрофесійних дисциплін як: «Мікроекономіка», «Економічна теорія», «Вища та прикладна математика», «Економічна психологія» та ін.

Постреквізити: «Бухгалтерський облік», «Податкова система», «Ціноутворення», «Економетрика», «Бізнес-аналітика та моделювання», «Звітність підприємства», «Теорія фінансово-господарського контролю», «Аналіз господарської діяльності».

**2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»**
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
денна форма навчання

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача*	Самостійна робота студента	Всього
Частина 1. Економічні основи функціонування та управління підприємством у сучасних умовах господарювання							
T1	Загальна характеристика підприємства	4	2			3	9
T2	Управління і структура підприємства	4	2			3	9
T3	Основні засоби	4	2	6	1	3	16
T4	Персонал і продуктивність праці	4	2	2		4	12
T5	Оплата праці	4	2	4		4	14
Всього по модулю 1		20	10	12	1	17	60
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв)							
Частина 2. Планування, виробництво продукції та забезпечення ефективності діяльності							
T6	Нематеріальні ресурси і активи	4	2			12	18
T7	Інвестиційні ресурси	2	2		1	12	17
T8	Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції	4	2	2		12	20
T9	Витрати та ціни на продукцію	4		2		10	16
T10	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	4	2	2	1	10	19
Всього по модулю 2		18	8	6	2	56	90
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв)							
Форма підсумкового контролю – екзамен							
РАЗОМ		38	18	18	3	73	150

*Передбачає виконання індивідуально-консультаційної роботи у вигляді реферативної доповіді на одну із запропонованих тем в межах навчальної дисципліни.

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
заочна форма навчання

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача*	Самостійна робота студента	Всього
Частина 1. Економічні основи функціонування та управління підприємством у сучасних умовах господарювання							
T1	Загальна характеристика підприємства	2				15	17
T2	Управління і структура підприємства					15	15
T3	Основні засоби	2				16	18
T4	Персонал і продуктивність праці					14	14
T5	Оплата праці		2			12	14
Частина 2. Планування, виробництво продукції та забезпечення ефективності діяльності							
T6	Нематеріальні ресурси і активи					14	14
T7	Інвестиційні ресурси				2	13	15
T8	Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції					12	12
T9	Витрати та ціни на продукцію					12	12
T10	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2		2		15	19
Форма підсумкового контролю – екзамен							
РАЗОМ		6	2	2	2	138	150

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

Економічні основи функціонування та управління підприємством у сучасних умовах господарювання

Тема 1. Загальна характеристика підприємства

План лекційного заняття

1. Підприємство: сутність, ознаки, цілі існування.
2. Види підприємств за класифікаційними ознаками.
3. Об'єднання підприємств: сутність, види, переваги і недоліки існування.
4. Господарські товариства: сутність і види.

План семінарського заняття

1. Місце підприємства у функціонуванні економічної системи суспільства.
2. Статут підприємства: призначення та характеристика розділів.
3. Охарактеризувати етапи життєвого циклу підприємства.
4. Характеристика видів об'єднань підприємств.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Законодавча база створення і функціонування підприємств.
2. Життєвий цикл підприємства (створення, реєстрація, виробничо-господарська діяльність, реорганізація, ліквідація)
3. Статут підприємства, колективний договір

Перелік питань для самоконтролю

1. Поясніть, як впливають економічні суперечності на розвиток підприємництва.
2. Охарактеризуйте передумови розвитку підприємництва в сучасних умовах.
3. Якою є різниця між приватною і колективною формами підприємництва?
4. Хто в Україні згідно чинного законодавства має право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність?
5. Поясніть, яке значення має «Економіка підприємства» для вашої фахової підготовки.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1,2,3,8];

Допоміжні: [12,13];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1,4];

Міжнародні видання: [2].

Тема 2. Управління і структура підприємства

План лекційного заняття

1. Підприємство: сутність, ознаки, цілі існування.
2. Види підприємств за класифікаційними ознаками.
3. Об'єднання підприємств: сутність, види, переваги і недоліки існування.
4. Господарські товариства: сутність і види.

План семінарського заняття

1. Вимоги до виробничих структур.

2. Види виробничих структур.
3. Елементи виробничої структури.
4. Недоліки і переваги виробничих структур
5. Функції, методи та принципи управління.
6. Види організаційних структур.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність.
2. Управління підприємством в умовах нестабільності зовнішнього середовища.
3. Організація управління промисловим підприємством.

Перелік питань для самоконтролю

1. У чому сутнісна відмінність між поняттями «виробнича структура підприємства», «загальна структура підприємства» та «організаційна структура управління підприємством»?
2. Поясніть відмінність між корпусною і комбінатською виробничими структурами підприємства.
3. Чи може підприємство в сьогоденних умовах ефективно функціонувати на ринку як замкнута система? Поясніть.
4. Чому недотримання основних засад і правил управлінської діяльності суттєво впливає на зниження ефективності менеджменту на підприємстві?
5. Поясніть, чому в ринкових умовах господарювання є неможливим використання ієрархії як єдиного інструменту управління.
6. Чи доцільно використовувати лише економічні методи управління з метою досягнення підприємством максимальної ефективності його функціонування?
7. У чому відмінність між функціональною і матричною організаційними структурами управління підприємством?
8. Охарактеризуйте переваги функціональної структури управління підприємством.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [7,8];
 Допоміжні: [5,6];
 Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1,3];
 Міжнародні видання: [2].

Тема 3. Основні виробничі засоби

План лекційного заняття

1. Характеристика, класифікація і структура основних засобів.
2. Оцінка ОВЗ.
3. Показники використання ОВЗ.
4. Відтворення ОВЗ та їх амортизація.
5. Оборотні активи підприємства.

План семінарського заняття

1. Поняття, класифікація і структура основних засобів підприємства.
2. Види та показники зношення основних засобів.
3. Поняття, матеріальний склад і структура оборотних активів підприємства.
4. Оборотні активи підприємства: поняття, класифікація і структура.

План практичного заняття № 1

1. Визначення різних видів вартості основних засобів.

План практичного заняття № 2

1. Розрахунок норм та річної суми амортизаційних відрахувань за різними методиками.

План практичного заняття № 3

1. Розрахунок показників ефективного використання оборотних активів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Структурна характеристика основних засобів.
2. Амортизація та її значення для розвитку підприємства.
3. Шляхи покращення використання основних засобів.
4. Оборотні активи підприємства їх склад та структура.

Перелік питань для самоконтролю

1. Як впливає на ефективність виробництва збільшення пасивної частини основних засобів підприємства? Поясніть.
2. Поясніть вплив різних чинників на видову структуру основних засобів підприємства.
3. Які складові формують первісну вартість основних засобів?
4. Чи може первісна вартість основних засобів дорівнювати відновній? Поясніть.
5. Що таке індексація основних засобів? Для чого вона використовується?
6. Чому не підлягають амортизації основні засоби, які знаходяться на консервації?
7. Які методи належать до методів прискореної амортизації основних засобів та в чому їх особливість?
8. Що таке «стійкі пасиви» і як вони використовуються в господарській діяльності підприємств?

План індивідуально-консультаційної роботи

Доповідь за темами:

1. Вдосконалення реального інвестування в основні виробничі засоби.
2. Основні виробничі фонди підприємств України: ефективність, оновлення, оцінка.
3. Основні виробничі засоби підприємств важкої промисловості: проблеми ефективного використання.
4. Основні виробничі фонди підприємств легкої промисловості: проблеми ефективного використання.

Рекомендовані літературні джерела:

5. Основні: [1,2,3,8];
6. Допоміжні: [3,16];
7. Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1,3,4];
8. Міжнародні видання: [2,3].

Тема 4. Персонал підприємства і продуктивність праці

План лекційного заняття

1. Класифікація і структура персоналу;
2. Облік та визначення чисельності персоналу;
3. Продуктивність праці;
4. Кадрова політика підприємства.

План семінарського заняття

1. Характеристика категорій персоналу.
2. Показники продуктивності праці.

План практичного заняття № 1

1. Визначення чисельності персоналу.
2. Розрахунок продуктивності праці.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Кадрова політика підприємства в умовах ринкового господарства.
2. Особливості структури персоналу різних типів підприємств
3. Тенденції у змінах структури персоналу.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чи належить до основних робітників слюсар-ремонтник обладнання швейного цеху фабрики? Поясніть.
2. Чи включається до середньоспискової чисельності працівників підприємства в конкретному місяці чисельність тих працівників, які перебували в цьому місяці у відпустці?
3. Чим відрізняються фактичний і номінальний фонди робочого часу одного середньоспискового працівника?
3. Чи відрізняються коефіцієнт плинності кадрів та коефіцієнт обороту робочої сили по звільненню? Відповідь обґрунтуйте.
5. Який з показників характеризує її продуктивність: відношення обсягу продукції до кількості затраченої на її виробництво праці чи кількості продукції, виробленої підприємством за рік?
6. За яких умов недоцільно використовувати натуральні вимірники продуктивності праці?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [2,3,5];

Допоміжні: [2,12,13];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1,4];

Міжнародні видання: [2].

Тема 5. Оплата праці

План лекційного заняття

1. Поняття, функції та види оплати праці
2. Державне регулювання оплати праці
3. Організація оплати праці
4. Форми і системи заробітної плати
5. Преміювання робітників підприємства
6. Структура фонду заробітної плати

План семінарського заняття

1. Поняття та види заробітної плати
2. Характеристика систем та форм оплати праці на підприємстві.
3. Організація оплати праці на підприємстві.

План практичного заняття 1

1. Розрахунок заробітної плати працівника за різними системами.

План практичного заняття 2

1. Розрахунок заробітної плати бригади.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Законодавчо-нормативна база регулювання оплати праці на виробничих підприємствах.
2. Вибір систем преміювання для різних категорій працівників.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чи тотожними є поняття «винагорода за працю» та «розмір заробітної плати»? Поясніть.
2. Коротко охарактеризуйте основні функції заробітної плати.
3. Чи підлягає державному регулюванню в Україні розмір тарифної ставки 1-го розряду? Якщо так, то яким чином?
4. Якою є принципова відмінність між погодинною і відрядною формами оплати праці? Коли доцільно їх використовувати? Поясніть на прикладах.
5. Охарактеризуйте нові «нетарифні» форми оплати праці. Обґрунтуйте доцільність їх використання.
6. Що таке Єдиний соціальний внесок і які складові він включає?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1,2,8];

Допоміжні: [8,13];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1,3];

Міжнародні видання: [2,3].

Частина 2.

Планування, виробництво продукції та забезпечення ефективності діяльності

Тема 6. Нематеріальні ресурси і активи

План лекційного заняття

1. Нематеріальні ресурси
2. Нематеріальні активи підприємства
3. Оцінка вартості та амортизація нематеріальних активів

План семінарського заняття

1. Характеристика нематеріальних ресурсів.
2. Охарактеризувати види цінних паперів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Правовий захист нематеріальних активів.
2. Патентно-ліцензійна діяльність підприємства.

Перелік питань для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні риси нематеріальних ресурсів підприємства.
2. У чому відмінність між нематеріальними ресурсами і нематеріальними активами підприємства? Поясніть.
3. Що таке попереджувальне маркування? Коли воно використовується?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [8];

Допоміжні: [7,8];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1,4];

Міжнародні видання: [1].

Тема 7. Інвестиційні ресурси

План лекційного заняття

1. Види та джерела формування фінансових ресурсів підприємства

2. Інвестиції та капітальні вкладення
3. Обчислення обсягу та оцінка ефективності капітальних вкладень

План семінарського заняття

1. Охарактеризувати інвестиційні ресурси підприємства.
2. Інвестиційна діяльність: суть, напрямки та проблеми розвитку.
3. Державне регулювання фондового ринку та його вплив на ефективність роботи підприємства.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Інвестиційний проект підприємства: цикл, фази та етапи обґрунтування.
2. Фондовий ринок: сутність, принципи формування і функціонування.
3. Шляхи підвищення ефективності використання реальних і фінансових інвестицій.

План індивідуально-консультаційної роботи

Доповідь за темами:

1. Ринок цінних паперів в Україні.
2. Маркетингові стратегії торгівців цінними паперами.
3. Цінні папери та біржова справа.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чому виробничі інвестиції називають «реальними»?
2. У чому полягає соціальний ефект від залучення інвестицій?
3. Чи можна використовувати в якості джерела інвестування частину оборотних активів підприємства і за яких умов?
4. Чим різняться між собою поняття «ефект» та «ефективність»?
5. Поясніть, чому при оцінці економічної ефективності інвестицій ключовим моментом є врахування фактору часу?
6. За допомогою яких показників можна оцінити економічну ефективність інвестицій в умовах ринку?
7. Що таке ставка дисконтування і як вона визначається?
8. Коротко охарактеризуйте основні види цінних паперів, які «обертаються» на фінансовому ринку України.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 8];

Допоміжні: [3,16];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1,2];

Міжнародні видання: [4].

Тема 8. Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції

План лекційного заняття

1. Продукція. Обчислення показників обсягу продукції та формування виробничої програми.
2. Загальна характеристика маркетингової діяльності підприємства.
3. Матеріально технічне забезпечення.
4. Якість, показники якості продукції.
5. Конкурентоспроможність продукції.

План семінарського заняття

1. Характеристика та види продукції.
2. Маркетингова діяльність підприємства: види маркетингу, основні поняття.

3. Характеристика видів якості продукції.
4. Оцінка конкурентоспроможності товару.

План практичного заняття

1. Розрахунок інтегрального показника конкурентоспроможності продукції підприємства.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Виробнича програма підприємства, її характеристика та основне завдання.
2. Сутність чистої та товарної продукції.
3. Визначення потреби підприємства в матеріально-технічних ресурсах.
4. Характеристика видів виробничих запасів.
5. Державна політика у сфері стандартизації продукції.
6. Сутність, мета і види сертифікації продукції.

Перелік питань для самоконтролю

1. Поясніть, чи можуть на діючому підприємстві, яке тимчасово простоє через нестачу сировини, постійні витрати дорівнювати нулю?
2. Чи включає собівартість продукції фінансові витрати підприємства? Чому?
3. Чи включає виробнича собівартість продукції витрати на проведення маркетингових досліджень та витрати на рекламу продукції? Поясніть.
4. Назвіть основні методи формування кошторисів витрат.
5. Коротко охарактеризуйте методи обчислення собівартості нової продукції.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4, 8];

Допоміжні: [4,10];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [3,5];

Міжнародні видання: [2].

Тема 9. Витрати і ціни на продукцію

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика витрат.
2. Управління витратами.
3. Сукупні витрати та собівартість продукції.
4. Ціни на продукцію.

План практичного заняття

1. Розрахунок беззбитковості роботи підприємства графічним та аналітичним методами.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Сутнісна характеристика та класифікація витрат
2. Характеристика складу статей калькуляції.
3. Призначення і роль кошторису у виробничій діяльності.
4. Ціна і ціноутворення в умовах ринкової економіки.
5. Джерела, чинники та шляхи зниження собівартості продукції.
6. Цінова політика підприємства і цінові стратегії.
7. Державне регулювання ціноутворення в Україні.
8. Методи ціноутворення.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чи завжди ціна продукції є відображенням реальних витрат на її виробництво? Чому?
2. Чи є місце в ринковій економіці державним цінам? Поясніть.
3. Що таке ціни «франко»? В чому їх особливість?
4. Чи може гуртова ціна підприємства дорівнювати роздрібній? Відповідь обґрунтуйте.
5. Охарактеризуйте основні методи ринкового ціноутворення.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 8];

Допоміжні: [1,10,13];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1,2];

Міжнародні видання: [2].

Тема 10. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

План лекційного заняття

1. Зміст і форми фінансової діяльності підприємства (організації).
2. Формування та використання прибутку.
3. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства (організації).

План семінарського заняття

1. Види та джерела прибутку, їх визначення.
2. Основні фінансово-економічні показники роботи діяльності підприємства.

План практичного заняття

1. Обчислення величин доходу, прибутку, рентабельності виробництва й окремих виробів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Фактори підвищення рентабельності виробництва.
2. Фактори зростання ефективності виробництва.

Перелік питань для самоконтролю

1. Охарактеризуйте загальну схему розподілу доходу підприємства.
2. Чим відрізняються операційний прибуток і прибуток від звичайної діяльності підприємства?
3. За рахунок яких джерел формується прибуток підприємства?
4. Що таке «прибуток від позареалізаційних операцій»?
5. Охарактеризуйте основні функції прибутку підприємства.
6. Чим відрізняються поняття «рентабельність продукції» і «рентабельність продажу продукції»?
7. Якими основними групами показників найчастіше характеризується фінансово-економічний стан підприємства?
8. Чому для оцінки ефективності виробництва доцільно використовувати показники абсолютної та порівняльної ефективності?

План індивідуально-консультаційної роботи

Доповідь за темами:

1. Економічна ефективність господарювання суб'єктів підприємництва у ринковій економіці.
2. Ефективність державного регулювання діяльності підприємств.
3. Інтенсифікація та ефективність оновлення активної частини основних виробничих засобів промислових підприємств
4. Фінансові результати як економічний інструмент розвитку сільськогосподарських підприємств.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [2, 5, 8];

Допоміжні: [3,11];

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [3,4];

Міжнародні видання: [2].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 4.1.

Максимальна кількість балів отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 3 бали.

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення практичного заняття у вигляді розв'язування задач, вирішення ситуаційних завдань.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Таблиця 4.1

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» (денна форма навчання)

Модулі	Модуль 1						Контрольний захід №1 – 3 бали	Екзамен - 50 балів Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Екзамен)
Загальна кількість балів за модулем №1	25 балів							
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5			
Семінарські заняття	2	2	2	2	2			
Практичні заняття			2+2+2=6	2	2+2=4			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи							
Модулі	Модуль 2						Контрольний захід №1 – 3 бали	
Загальна кількість балів за модулем №2	25 балів							
Теми	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10			
Семінарські заняття	2	2	2		2			
Практичні заняття			2	2	2			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи							
Індивідуальна робота	3							
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE	5							

Таблиця 4.1.1

**Розподіл балів з навчальної дисципліни
«Економіка підприємства»
(заочна форма навчання)**

Модулі	Модуль 1					Контрольний захід №1 – 10 балів	Екзамен - 50 балів Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Екзамен)
Загальна кількість балів за модулем №1	20 балів						
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5		
Семінарські заняття					10		
Практичні заняття							
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи						
Модулі	Модуль 2					Контрольний захід №1 – 10 бали	
Загальна кількість балів за модулем №2	30 балів						
Теми	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10		
Семінарські заняття							
Практичні заняття					10		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи						
Індивідуальна робота	10						

Таблиця 4.2

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти
на семінарських (практичних) заняттях**

Кількість балів	Критерії оцінювання
Максимальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 2 (10) бали	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Мінімальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 1 (5) бал	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 3 балів.

Таблиця 4.3

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання	
	денна форма	заочна форма
Практичне завдання	2	5
Тестовий блок	1	5
Всього	3	10

Таблиця 4.4

Критерії оцінювання відповіді на практичне завдання

Критерії оцінювання	Кількість балів	
Ситуаційне завдання або практичне завдання розв'язані вірно, містять пояснення та логічні висновки	2	10
Ситуаційне завдання або практичне завдання розв'язані вірно, але у деяких діях при розв'язуванні допущені незначні помилки, є висновки	1,5	5
Ситуаційне завдання або практичне завдання розв'язані правильно, але у деяких діях при розв'язуванні допущені помилки, відсутні висновки	1	3
Завдання не виконано	0	

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання тестового блоку

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

У робочій програмі зазначається назва індивідуального завдання, його обсяг, структура, коротка характеристика змісту і вимог до виконання та оцінювання

Індивідуальна робота здійснюється у формі реферату, презентації, проекту або інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 3 балів.

Таблиця 4.6

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів		Критерії оцінювання
денна форма	заочна форма	
3	10-9	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовка презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних

		джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
2	5-8	Послідовність, логічність написання реферату, але без презентації.
0	0	Не написано реферат та не зроблено презентацію по ньому.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (табл.4.7):

Таблиця 4.7

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен	Залік
90-100	А	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	В	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктивний)	добре	
70-79	С	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.			

60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивний)	незадовільно	Не захищено
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.			

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не захищено»).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Критерії оцінювання відповідно до виду робіт, необхідно конкретизувати.

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE УДФСУ;
- тести;
- командні проекти;
- розрахункові роботи;
- презентації результатів виконаних завдань;

- виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою поточного контролю знань студентів є модульна контрольна робота за окремою частиною навчальної дисципліни (модулем). Формою підсумкового контролю знань студентів є екзамен, який передбачає оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за всіма темами.

Перелік питань до поточного контролю

1. Розкрити сутність підприємства, мету та напрямки його діяльності.
2. Класифікація підприємств. Характеристика основних видів підприємств.
3. Охарактеризувати основні форми добровільних об'єднань підприємств.
4. Характеристика господарських товариств.
5. Статут підприємства та етапи життєвого циклу підприємства.
6. Поняття загальної і виробничої структури підприємства. Класифікація виробничих структур.
7. У чому полягає сутність управління. Основні функції та методи управління.
8. Поняття організаційних структур управління. Типи організаційних структур управління.
9. Сутність інфраструктури. Характеристика виробничої інфраструктури.
10. Сутність капітального будівництва. Методи ведення капітального будівництва.
11. Основні завдання ремонтного господарства на підприємстві. Форми проведення ремонтних робіт.
12. Значення енергетичного господарства на підприємстві та його характеристика.
13. Значення і структура інструментального господарства.
14. Значення та характеристика транспортного господарства.
15. Характеристика та завдання складського господарства.
16. Поняття основних виробничих засобів, їх характеристика.
17. Види оцінок основних засобів. Сутність фізичного та техніко-економічного зносу основних засобів.
18. Сутність амортизації основних засобів. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.
19. Які показники характеризують використання основних фондів, як вони розраховуються.
20. Поняття оборотних активів, їх структура.
21. Показники, які характеризують використання оборотних активів. Мета і напрямки прискорення оборотності оборотних активів.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Поняття виробничої потужності. Види виробничої потужності.
2. Охарактеризувати методи розрахунку виробничої потужності і показники її використання.
3. Характеристика лізингу, як форми оновлення технічної бази виробництва.
4. Охарактеризуйте поняття трудових ресурсів і персоналу, класифікація персоналу.
5. Поняття продуктивності праці. Показники, які характеризують рівень продуктивності праці.
6. Характеристика факторів і резервів росту продуктивності праці.

7. Сутність заробітної плати як елементу ринку праці. Принципи і елементи організації заробітної плати.

8. Розкрити сутність тарифної системи та елементів тарифної системи.
9. Характеристика і необхідність різних форм і систем оплати праці.
10. Поняття виробничого процесу, структура виробничого процесу.
11. Принципи, які забезпечують ефективність виробничого процесу, розкрити їх сутність.
12. Організаційні типи виробництва та їх характеристика.
13. Характеристика структури виробничого процесу.
14. Як визначаються основні параметри поточкових ліній.
15. Основні напрямки науково-технічного прогресу і їх вплив на розвиток економіки України.
16. Поняття інноваційних процесів. Зміст основних видів інноваційних процесів.
17. Ефективність впровадження заходів науково-технічного процесу.
18. Характеристика фінансових коштів. Поняття інвестицій, види інвестицій.
19. Значення та характеристика цінних паперів.
20. Дайте характеристику нематеріальних ресурсів і активів. Поняття інтелектуальної власності.
21. Дайте характеристику нематеріальних активів підприємства.
22. Оцінка вартості та амортизація нематеріальних активів.
23. Планування виробництва продукції на підприємстві. Визначення обсягу товарної, валової, реалізованої продукції.
24. У чому полягає сутність якості продукції. Показники якості продукції.
25. Поняття стандартизації і сертифікації продукції. Види стандартів.
26. Організація контролю якості продукції на підприємстві, види контролю.
27. Загальна характеристика маркетингової діяльності підприємства.
28. Загальна характеристика конкурентоспроможності продукції.
29. Матеріально технічне забезпечення підприємства.
30. Поняття собівартості продукції. Необхідність і основні шляхи зниження собівартості продукції.
31. Класифікація витрат на виробництво продукції: елементні, комплексні, прямі, непрямі, постійні і змінні витрати.
32. Поняття калькуляції, обчислення статей калькуляції.
33. Структура цін на продукцію і послуги. Види цін.
34. Охарактеризувати види цінових стратегій.
35. Методи розрахунку цін на продукцію і послуги.
36. Сутність та зміст соціально-економічного прогнозування
37. Сутність методів економічного прогнозування діяльності підприємства
38. Основні завдання та принципи планування на підприємстві.
39. Методи планування діяльності підприємства.
40. Зміст стратегічного планування, його значення для забезпечення ефективності діяльності підприємства.
41. Основні розділи поточкових планів. Класифікація показників плану.
42. Розрахунок загального і чистого прибутку і показників рентабельності.
43. Формування та використання прибутку підприємства.
44. Сутність і необхідність державного економічного регулювання.
45. Види ефективності виробництв.
46. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства
47. Розкрити сутність економічної безпеки підприємства.
48. Санація та реалізації санації.
49. Банкрутство, причини банкрутства підприємства.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Господарський кодекс України, від 16.01.2003 № 436-IV // – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
2. Податковий кодекс України : чинне законодавство станом на 10 грудня 2010 року : (відповідає офіц. текстові). – К. : Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" від 27.04.2000 № 92 // URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>
4. Азарова, Анжеліка Олексіївна. Економіка підприємства. Практикум : [навч. посіб.] / А. О. Азарова, Л. О. Нікіфорова ; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2016. 215 с.
5. Варналій З. Вплив оподаткування прибутку на економічний розвиток України / З. Варналій, Д. Серебрянський // Економіка України. – 2010. – № 5. – С. 55–70.
6. Економіка підприємства: навчальний практикум : навч. посіб. / О. І. Піжук [та ін.] ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2016. 337 с.
7. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка [Текст] : монографія / [Н. В. Буркіна та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Олександра Рогача ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. - Київ : Центр учбової літератури, 2020. - 367 с.
8. Швиданенко Генефа Олександрівна, Федонін Олексій Сергійович, Мендрул Олександр Гаррійович, Рєпіна І. М., Васильков В. Г., Клименко С. М. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана" / Генефа Олександрівна Швиданенко (ред.) – К. : КНЕУ, 2009. – 439 с.

Допоміжна:

1. Альтернативна економіка [Текст] : [навч. посіб.] / В. П. Мельник. - Івано-Франківськ : НАІР, 2018. - 347 с.
2. Інноваційний розвиток підприємства: генезис теорії та сучасна практика управління [Текст] : монографія / Л. А. Петренко ; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. - 328 с.
3. Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства [Текст] : монографія / Данілова Ельвіра Ігорівна. - Київ : Європейська наукова платформа, 2020. - 341 с.
4. Маркетингова система в управлінні промисловими підприємствами: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / О. Ю. Могилевська. - Київ : КиМУ, 2020. - 366 с.
5. Менеджмент організації. Теорія та практика [Текст] : навч. посіб. XXI ст. / [Г. Є. Мошек, В. Л. Федоренко, А. С. Соломко ; за заг. ред. Мошека Г. Є.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Н.-д. центр судової експертизи з питань інтелектуал. власності. - Київ : Ліра-К, 2020. - 419 с.
6. Організаційно-економічний механізм формування лідерства в управлінні комунальними підприємствами [Текст] : монографія / [Л. Г. Ліпич та ін.] ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Львів. ун-т бізнесу та права. - Луцьк : Вежа-Друк, 2018. - 167 с.
7. Підприємницькі ризики [Текст] : навч. посіб. / уклад. Н. В. Білошкурська ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. - Умань : Сочінський М. М. [вид.], 2020. - 144 с.
8. Стратегічний менеджмент [Текст] : підручник / О. М. Сумець ; Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременчуц. льот. коледж. - Харків : ХНУВС, 2021. - 207 с.
9. Управління конкурентоспроможністю підприємства [Текст] : навч. посіб. / В. Л. Петрик ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Харків : ХАІ, 2020. - 143 с.
10. Управління маркетинговими інструментами промислового підприємства: теорія, методологія та практика [Текст] : [монографія] / Красовська Олена Юріївна ; Запоріз. нац.

- ун-т. - Київ : ДСК центр, 2020. - 288 с.
11. Управління фінансовою санацією підприємства [Текст] : навч. посіб. / уклад. Н. О. Ковальчук [та ін.] ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича : Рута, 2020. - 223 с.
 12. Шегда Анатолій Васильович, Нахаба Марія Петрівна, Баюра Д. О., Голованенко М. В., Горянський В. Ф. Економіка підприємства: Підручник / Анатолій Васильович Шегда (ред.). – К. : Знання, 2006. – 615 с.
 13. Шелегеда Белла Григорівна, Касьянова Наталія Віталіївна, Берсуцький Антон Якович, Савченко Ірина Василівна, Савченко Марина Василівна. Економіка підприємства: Навч. посібник / Донецький ун-т економіки та права. — Донецьк : ДонУЕП, 2006. – 394 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
4. Сайт Міністерства Фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
5. Сайт Міністерство інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua>.

Міжнародні видання:

1. BDO. Міжнародна аудиторсько-консалтингова компанія. URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/home-2>.
2. European Commission. Ukraine – Trade Statistics. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Ukraine-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#EU-Ukraine_trade_by_type_of_goods.
3. «Ernst & Young». Британська аудиторсько-консалтингова компанія. URL: https://www.ey.com/uk_ua.
4. KPMG. URL: <https://home.kpmg/xx/en/home.html>